

УДК 338.48:004

DOI: <https://doi.org/10.32782/1814-1161/2024-1-6>

Шелеметьєва Т.В.

доктор економічних наук, професор,
професор кафедри туристичного, готельного та ресторанного бізнесу
Національного університету «Запорізька політехніка»

Трохимець О.І.

доктор економічних наук, професор,
професор кафедри національної економіки,
маркетингу та міжнародних економічних відносин
Класичного приватного університету

Shelemetieva Tetiana

Doctor of Economic Sciences, Professor,
Professor at the Department of Tourism, Hotel and Restaurant Business
National University «Zaporizhzhia Polytechnic»

Trokhymets Olena

Doctor of Economic Sciences, Professor,
Professor at the Department of National Economy,
Marketing and International Economic Relations
Classic Private University

РОЛЬ ТУРИСТИЧНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ЦЕНТРІВ В ФОРМУВАННІ ПОЗИТИВНОГО ІМІДЖУ ТА ПОПУЛЯРИЗАЦІЇ ТУРИСТИЧНИХ ДЕСТИНАЦІЙ

THE ROLE OF TOURIST INFORMATION CENTRES IN SHAPING A POSITIVE IMAGE AND PROMOTING TOURIST DESTINATIONS

У статті досліджено та обґрунтовано роль туристичних інформаційних центрів в формуванні позитивного іміджу та популяризації туристичних дестинацій в Україні. Зазначено, що саме для надання інформаційно-комунікативних послуг у туристичній галузі створюють туристично-інформаційні центри. З'ясовано головну мету та основні функції туристичних інформаційних центрів. Розглянуто досвід діяльності Туристичного інформаційного центру міста Запоріжжя до та під час повномасштабного вторгнення на територію України. Зазначено основні туристичні продукти, які надаються в Туристичному інформаційному центрі міста Запоріжжя. Визначено, що діяльність Туристичного інформаційного центру міста Запоріжжя позитивно впливає на розвиток регіонального туризму, популяризацію туристичного бренду міста загалом і подієвого напрямку відповідно. З'ясовано, що на сьогодні в Україні недостатньо туристично-інформаційних центрів у найбільш розвинених туристичних районах. Проаналізовано кількість туристичних інформаційних центрів в Україні в 2023 році порівняно з 2022 р. та 2021 р. З'ясовано, що найбільша кількість туристичних інформаційних центрів у Закарпатській області. Зазначено, за даними Державного агентства розвитку туризму України, Львівська область другий рік тримає лідерство по податковим надходженням до бюджету від туристичної галузі. Визначено, які аспекти включає діяльність та послуги туристичного інформаційного центру.

Ключові слова: туристичний інформаційний центр, діяльність, розвиток, перспективи, імідж, інфраструктура, туристична дестинація.

The article examines and substantiates the role of tourist information centers in the formation of a positive image and popularization of tourist destinations in Ukraine. Today, the formation of a network of urban tourist information centers has become an effective tool for managing the sphere of tourism and resorts in the regions, which really contributes to increasing the tourist attractiveness of the city, the activation of tourist and excursion activities on its territory and the implementation of regional policy in the field of tourism. It is noted that tourism information centers are created precisely for the provision of information and communication services in the tourism industry. At the request of interested organizations, the tourist information center can conduct marketing and sociological surveys; carry out work on the collection and systematization of statistical and other information on the results of tourist and excursion activities on the territory of the city; analysis of service sales markets for future investment projects; quality control

of tourist services provided in the city. The main purpose and main functions of tourist information centers are clarified. Which consists in advising residents and guests of the city on up-to-date tourist information for easy, safe and interesting trips both in individual cities or regions, and throughout Ukraine. The experience of the Tourist Information Center of the city of Zaporizhzhia before and during the full-scale invasion of the territory of Ukraine was considered. Since the beginning of the full-scale invasion, the Tourist Information Centers of the city of Zaporizhzhia have been reformatted from tourism to helping people from the temporarily occupied territories. From April 13, 2023, the Tourist Information Centers of the city of Zaporizhzhia returned to the cultural life of the city in the following format: holding exhibitions and events inside the premises; sale of souvenir products with Zaporizhzhia identity; organization of excursions with the participation of local guides. The main tourist products provided in the Tourist Information Center of the city of Zaporizhzhia are specified. Among the main tourist products of the Zaporizhzhia Tourist Information Center: excursion "Getting to know Ukrainian culture"; "Coffee traditions from ISLA" gastronomic excursion; "Coffee traditions from ISLA and Urozhai bakery" gastronomic excursion; "Excursion to the Private Cheese Factory"; "French Weekend" and others. It was determined that the activity of the Tourist Information Center of the city of Zaporizhzhia has a positive effect on the development of regional tourism, popularization of the tourist brand of the city in general and the event direction, respectively. It was found that there are currently not enough tourist information centers in the most developed tourist areas in Ukraine. In Ukraine, tourist information centers function only in 13 cities, as they lack proper support from the State. The number of tourist information centers in Ukraine was analyzed in 2023 compared to 2022 and 2021. The analysis showed that the largest number of tourist information centers is in Zakarpattia Oblast. The largest number of TICs operate in the western regions of the country – 47. In particular, 17 TICs operate in Zakarpattia Oblast, nine in Lviv Region, of which four are located in Lviv, seven in Ivano-Frankivsk Region, and four TICs each in Ternopil and Khmelnytskyi Oblasts. in Volynska – three, in Rivne – two, in Bukovyna – one. It is noted that, according to the State Tourism Development Agency of Ukraine, the Lviv Region has been the leader in tax revenues from the tourism industry for the second year in a row. It was determined which aspects include the activities and services of the tourist information center, namely: provision of information; route planning; booking and support; promotion: information centers can act as promoters of the region's tourism potential. They can organize events, exhibitions, presentations, festivals aimed at attracting tourists and popularizing the region; assistance and consultations; selling souvenirs.

Keywords: tourist information center, activity, development, prospects, image, infrastructure, tourist destination.

Постановка проблеми. Важливим завданням політики місцевої влади в управлінні туризму є поліпшення інформаційного забезпечення цього процесу, адже без реклами й інформації, що залучає споживачів туристичних послуг, розвиток туристично-рекреаційної діяльності неможливий.

Діяльність туристичних інформаційних центрів є надзвичайно важливою для туристичних дестинацій із значною часткою самодіяльних туристів, тому що, в даному випадку, вони виступають основними осередками надання інформаційних послуг. Туристично-інформаційний центр повинен стати елементом системи управління сферою туризму на території міста (області), формування його позитивного іміджу та популяризації. Він може здійснювати інформаційне забезпечення системи державного регулювання та управління туризмом у регіоні, оскільки потрібно постійно оновлювати нормативно-правову та інформаційно-аналітичну бази, які забезпечують ефективне управління розвитком сфери туризму та курортів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Діяльність туристичних інформаційних центрів у сучасній туристичній галузі, особливості організаційно-економічних аспектів їх функціонування, роль та місце в системі управління туризмом у регіонах розглядали в своїх наукових працях Р. Волчецький, П. Горішевський, В. Дорошенко, К. Діденко, Зінько, В. Кучеренко, М. Малахова, М. Мальська, Ю. Моклиця, О. Музиченко-Козловська, І. Семичастний, Е. Сергеева, Т. Скутар, Т. Сокол, Л. Чайка-Петегірич, Т. Чичкалюк, Л. Ткачук, Т. Шелемтьєва та ін. Так, О. Музиченко-Козловською визначено необхідність та недоліки державного регулювання діяльності туристично-інформацій-

них центрів та запропоновано модель Національної системи інформаційного забезпечення туристичної діяльності в Україні [1]; з'ясовано сутність туристичних інформаційних центрів, визначено їх місце в інноваційній інфраструктурі туризму регіону та роль у системі управління туристичною діяльністю [2]. Н. Коніщева зазначила, що з метою розвитку рекреаційно-туристичної інфраструктури доцільно створювати туристично-інформаційні центри, які стануть органічною складовою регіональної системи управління та регулювання сфери туризму та курортів [3]. Н. Смочко проаналізував світовий досвід, основні підходи та нормативно-правову базу створення та функціонування туристично-інформаційних центрів в Україні; діяльність мережі туристично-інформаційних центрів на території України, зокрема, Закарпатської області [4]. Л. Чайка-Петегірич розглянуто досвід роботи туристично-інформаційного центру м. Дрогобич у Львівській області; з'ясовано, що робота туристично-інформаційного центру має на меті підвищення конкурентоспроможності міста на туристичній мапі України шляхом створення якісного туристичного продукту на основі раціонального використання туристичних ресурсів, правильної, фахової промоції [5]. В. Дорошенко та К. Діденко досліджували стан функціонування центрів туристичної інформації в Україні і проаналізували шляхи подальшого збільшення їх мережі та удосконалення діяльності з урахуванням досвіду зарубіжних держав [6]. Проте, враховуючи значення туризму в світовій економіці, питання дослідження діяльності туристичних інформаційних центрів в Україні та визначення їх ролі у формуванні позитивного іміджу та популяризації

туристичних дестинацій залишається актуальним і потребують додаткових наукових та практичних досліджень.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою статті є дослідження та обґрунтування ролі туристичних інформаційних центрів в формуванні позитивного іміджу та популяризації туристичних дестинацій в Україні.

Виклад основних результатів дослідження.

Туризм є одним із важливих напрямів спеціалізації регіональної економіки, тому що створюються нові робочі місця, збільшуються надходження до місцевих бюджетів зі сфери обслуговування туристичного руху та населення. Важливим чинником розвитку сучасного туризму є покращення інформаційного забезпечення цього процесу. Сьогодні ефективним інструментом управління сферою туризму та курортів в регіонах стала формування мережі міських туристичних інформаційних центрів, що дійсно сприяє підвищенню туристичної привабливості міста, активізації туристично-екскурсійної діяльності на його території та реалізації регіональної політики у сфері туризму [7].

У законі України «Про інноваційну діяльність» зазначено, що інноваційна інфраструктура – це сукупність підприємств, організацій, установ, їх об'єднань, асоціацій будь-якої форми власності, що надають послуги із забезпечення інноваційної діяльності (фінансові, консалтингові, маркетингові, інформаційно-комунікативні, юридичні, освітні тощо) [8]. За цим законом одним з видів інноваційних послуг вважаються інформаційно-комунікативні. Саме для надання таких послуг у туристичній галузі створюють туристично-інформаційні центри.

Туристично-інформаційний центр, як організаційна структура системи управління сферою туризму та курортів, повинен виконувати широкий спектр послуг для підприємців у сфері туристичного бізнесу, відпочивальників, а також потенційних споживачів. За замовленням зацікавлених організацій він може проводити маркетингові та соціологічні опитування; виконувати роботи зі збору й систематизації статистичної та іншої інформації про результати туристично-екскурсійної діяльності на території міста; аналізу ринків збуту послуг для майбутніх інвестиційних проектів; контроль якості туристичних послуг, які надають на території міста [9].

Про необхідність створення Національної мережі офіційних туристичних інформаційних центрів зазначено в статті 26 проекту закону України «Про туристичні ресурси», розробленому Державним агентством України з туризму і курортів у 2011 р. У цьому законодавчому акті було визначено функції офіційних туристичних інформаційних центрів, які полягають у забезпеченні інформацією та інформаційно-консультаційними послугами туристів [10]. Про необхідність «формування інформаційного простору сфери туризму і курортів» та «створення єдиної системи маркетингової підтримки національного туристичного продукту на внутрішньому та зовнішньому ринку» задекла-

ровано в Стратегії розвитку туризму і курортів на період до 2026 року [11].

Діяльність туристично-інформаційних та гостьових центрів має бути спрямована на інформування й консультування туристів та інших суб'єктів туристичної галузі економіки, промоцію й рекламування туристично-рекреаційних ресурсів та інших принад місцевості тощо, адже, за даними статистичних досліджень Всесвітньої туристичної організації, відомо, що збільшення витрат на рекламу туристичного продукту приводить до підвищення доходів туристичної галузі економіки [9, с. 206].

Зазначимо, що у серпні 2021 року спілка Visit Ukraine відкрила свій перший із всеукраїнської мережі туристичний інформаційний центр (ТІЦ) [12]. Сьогодні їх вже 4:

1. Київ, площа Вокзальна, 1, хол залізничного вокзалу Київ-Пасажирський.

2. Київська область, Бориспільський район, село Гора, вулиця Бориспіль-7, 1 поверх пасажирського терміналу «D».

3. Запоріжжя, Привокзальна площа, 1, хол залізничного вокзалу Запоріжжя-1.

4. Херсон, вулиця Привокзальна, 1, хол залізничного вокзалу Херсон.

Туристично-інформаційний центр – це надважливий інструмент комунікації між містом та туристом. Головна мета ТІЦ – консультування мешканців та гостей міста щодо актуальної туристичної інформації для легких, безпечних та цікавих подорожей як окремими містами чи регіонами, так і по всій Україні.

Серед основних функцій ТІЦ:

– надання безоплатної довідкової інформації мешканцям та гостям про окреме місто та Україну (туристичні пам'ятки та маршрути, актуальні події, транспорт тощо);

– поширення рекламно-інформаційної продукції щодо туристичного потенціалу України;

– надання інформації про авіа/залізничні сполучення, рух громадського транспорту;

– надання інформації про вимоги перетину державного кордону та правила перебування на території України під час дії карантину;

– підбір турів та екскурсій;

– просування туристичних можливостей України.

Консультанти надають інформацію різними мовами, допомагають у виборі кращих напрямків для подорожі та відпочинку в залежності від переваг туриста.

Найближчим часом для зручності туристів заплановано відкриття нових туристично-інформаційних центрів Visit Ukraine у різних містах України. Зокрема, п'ятий ТІЦ буде відкрито в Одесі.

Туристичний бренд міста Запоріжжя завжди активно просувався завдяки діяльності Туристичного інформаційного центру міста. У березні 2018 р. відповідно до рішення Запорізької міської ради було створено Коомунальне підприємство «Туристичний інформаційний центр». Серед основних

напрямів діяльності ТІЦ м. Запоріжжя: формування бази даних об'єктів туристичної й рекреаційної привабливості інфраструктури туристичного ринку міста та об'єктів культурного надбання м. Запоріжжя; проведення маркетингових досліджень, моніторинг стану розвитку туризму та сфери послуг, дослідження туристичних потоків; надання консультативно-довідкової інформації для туристів та екскурсантів в усній формі й у формі рекламної продукції та ін. [13].

Основною метою діяльності ТІЦ м. Запоріжжя, яка була зазначена у Статуті, є отримання прибутку від надання туристично-інформаційних послуг, покращення соціально-економічного розвитку міста через впорядкування і розвиток туристичної діяльності як пріоритетного виду економічної діяльності [14].

Серед основних туристичних продуктів Туристичного інформаційного центру м. Запоріжжя: екскурсія «Знайомство з українською культурою» від ТІЦ м. Запоріжжя; «Кавові традиції з ISLA» гастрономічна екскурсія від ТІЦ м. Запоріжжя; «Кавові традиції з ISLA та пекарня Урожай» гастрономічна екскурсія від ТІЦ м. Запоріжжя; «Екскурсія до Приватної Сироварні»; «Французький вікенд» гастрономічна екскурсія від ТІЦ м. Запоріжжя; «Welcome to adventure» автотур від ТІЦ м. Запоріжжя; «Назад у дитинство» гастрономічна екскурсія від ТІЦ м. Запоріжжя; екскурсії на приватну бджолярню Андрія Лебідя; «Французький вікенд з нотками саксофону» гастрономічна екскурсія від ТІЦ м. Запоріжжя; екскурсія на завод «Вина Запоріжжя»; екскурсія «Ніч на Січі» на території історико-культурного комплексу «Запорізька Січ»; екскурсія «Villa Del Wino та равликів ферма»; екскурсія в кафе-пивоварню «Заїмка»; фото-екскурсія «Один день у місті»; квест-екскурсія до Всесвітнього Дня Туризму; фотоконкурс «Портрет Туриста»; настільна гра «Монополія» в музеї Архітектури; нічна театралізована екскурсія старим Олександрівськом «Архітектурна темрява»; квест «Таємниця старого Олександрівська» в музеї Архітектури; екскурсія до Каменяряні та PotteryIsland з майстер класом; фото-екскурсія «Старий Олександрівськ» [15].

Що стосується створення єдиної мережі туристично-інформаційних центрів та пунктів, зазначимо, що в м. Запоріжжі у 2021 році було завершено формування єдиної мережі Туристичного інформаційного центру – головний офіс у центрі міста, головні транспортні в'їзні ворота – аеропорт та залізничний вокзал, відкрили 3-й Туристичний інформаційний центр на головному залізничному вокзалі. Туристичні інформаційні центри оснащені сенсорними кіосками, розширено туристичну навігацію містом та презентовано телеграм-бот. Планом на 2022 рік було відкриття 4-го надсучасного та комфортного Туристичного інформаційного центру на острові Хортиця – головному туристичному магніті області та всієї України.

З початку повномасштабного вторгнення Туристичні інформаційні центри міста Запоріжжя переформатувались з туризму на допомогу

людям з тимчасово окупованих територій. Приміщення туристичного центру тимчасово закрилось для відвідувачів, а виставки «переїхали» на фасад. Паралельно з цим персонал ТІЦ продовжував працювати над «Пунктами Незламності» [16].

Проте з 13 квітня 2023 року ТІЦ повернувся до культурного життя міста в наступному форматі:

- проведення виставок та подій всередині приміщення;

- продаж сувенірної продукції з айдентикою Запоріжжя;

- організація екскурсій за участю місцевих гідів.

У вересні 2023 року ТІЦом міста Запоріжжя було організовано такі заходи:

- зустріч Олега Сенцова з читачами, флеш-моб «Танцюй під українське»;

- виставка сучасного мистецтва «Час, що не втрачено»;

- презентація практичного курсу «Маркетинг для підприємців: розумій і застосуй» від Анастасії Інешіної;

- зустріч зі скульпторкою Людмилою Єлецькою – однією з авторів виставки «PRO людей...»;

- фото-конкурс «Портрет туриста»;

- лекція Льони Радченко, присвячена таємницям життя і творчості Пікассо;

- лекція стиліста Анастасії Атрощенко «Спочатку база – потім тренд» та ін.

Окрім того Туристичний інформаційний центр міста Запоріжжя має якісно розроблену онлайн-платформу. Офіційний сайт ТІЦ та його профілі в соціальних мережах пропонують потенційним туристам безліч варіантів цікавого відпочинку, що подарують незабутні емоції. Формат онлайн-афіші відображає актуальні дати проведення заходів з можливістю придбання квитків, що досить зручно для сучасного туриста. Особливо цікавою розробкою ТІЦ є віртуальні тури до популярних туристичних об'єктів міста (наприклад до музею «Фаетон» та ін.). Також кожен має можливість переглянути так звану «туристичну мапу», яка налаштовується відповідно до ваших інтересів завдяки переліку «фільтрів».

Діяльність Туристичного інформаційного центру міста Запоріжжя позитивно впливає на розвиток регіонального туризму, популяризацію туристичного бренду міста загалом і подієвого напрямку відповідно.

На сьогодні в Україні, навіть у найбільш розвинених туристичних районах, туристично-інформаційних центрів недостатньо. Як відзначають фахівці туристичної сфери «в кожному привабливому місті України повинні бути як мінімум два туристичні пункти: один – на вокзалі, а інший – у центрі».

Державне агентство з розвитку туризму України (ДАРТ) перед початком осінньо-зимового сезону 2023 р. оновило перелік туристично-інформаційних центрів (ТІЦ) України [17].

Кількість туристів у регіоні безпосередньо залежить від якісної туристично-інформаційної інфраструктури. Однією з опор є туристично-інформаційні центри.

За час повномасштабного вторгнення кількість туристичних інформаційних центрів у країні збільшилася майже на третину. В Україні туристично-інформаційні центри (ТІЦ) функціонують лише у 13-ти містах, оскільки відсутня їх належна підтримка з боку держави. Наразі в Україні працюють 88 туристично-інформаційних центрів порівняно з 63, які працювали 2021 року (див. рис. 1) [17].

Найбільше ТІЦ працюють у західних регіонах країни – 47. Зокрема, у Закарпатській області діє 17 ТІЦ, у Львівській – дев'ять, із них чотири розташовані у Львові, в Івано-Франківській – сім, у Тернопільській та Хмельницькій областях – по чотири ТІЦ, у Волинській – три, у Рівненській – два, на Буковині – один.

У центральній частині України працюють 22 ТІЦ, вони розташовані переважно у великих містах – Вінниці, Дніпрі, Черкасах, Кропивницькому, Полтаві, Умані та Каневі.

На півночі країни діють 14 ТІЦ: у столичному регіоні п'ять, із них два в Києві, у Житомирській області – три, два з них у Бердичеві, по три в Сумській і Чернігівській областях.

На півдні працюють чотири ТІЦ, які здебільшого розташовані в обласних центрах – Запоріжжя, Миколаїв, Одеса.

На сході України працює лише один туристично-інформаційний центр – у Харкові (див. рис. 2).

Нагадаємо, нещодавно ДАРТ оновило перелік «Туристичних магнітів України». До розширеного списку увійшли понад 170 визначних пам'яток з усіх 25 регіонів України.

З 2003 року в Україні почали працювати ТІЦ у м. Вилкове Одеської області, м. Мукачеве, Києві, Харкові, Ужгороді, Львові, Керчі, Рівному, Чернівцях, Кам'янці-Подільському, Одесі, Сімферополі

та інших містах України. У Львові ТІЦ функціонує з 2009 року в межах проекту «Створення туристично-інформаційної інфраструктури у Львові», що був реалізований за допомогою гранту Європейського Союзу (Carpathian Tourist Road).

Як бачимо з рисунку 1 найбільша кількість туристичних інформаційних центрів у Закарпатській області. Західний регіон України є лідером щодо формування ТІЦ. Географічне розташування Закарпатської області надає хороші можливості для того, щоб область співпрацювала із сусідніми державами. Віднесення України до Шенгенського простору робить цю співпрацю ще більш ефективною.

В десятку лідерів регіонів за податковими надходженнями від тургалузі за 2023 рік увійшли більшість західних регіонів (див. табл. 1) [18].

Як бачимо з таблиці 1 в Топ-10 регіонів України за податковими надходженнями від туристичної галузі за 2023 рік увійшли: Львівська, Київська, Івано-Франківська, Одеська, Дніпропетровська, Закарпатська, Харківська, Полтавська, Вінницька, Чернівецька.

Львівська область другий рік тримає лідерство по податковим надходженням до бюджету від туристичної галузі. У 2023 році від області надійшло 345 млн 484 тис. грн, проти 2022 рік – 273 млн 771 тис грн. У 2021 році Львівський регіон сплатив у казну держави 215 млн 380 тис. грн.

Київська область у 2023 році сплатила в бюджет країни 239 млн грн проти 163 млн 941 тис. грн у 2022 році. У 2021 році від Київщини в казну держави надійшло 125 млн 376 тис. грн.

До кінця 2023 року зросла сума податків від суб'єктів туристичної діяльності в Івано-Франківській області, що дозволило Франківщині увійти

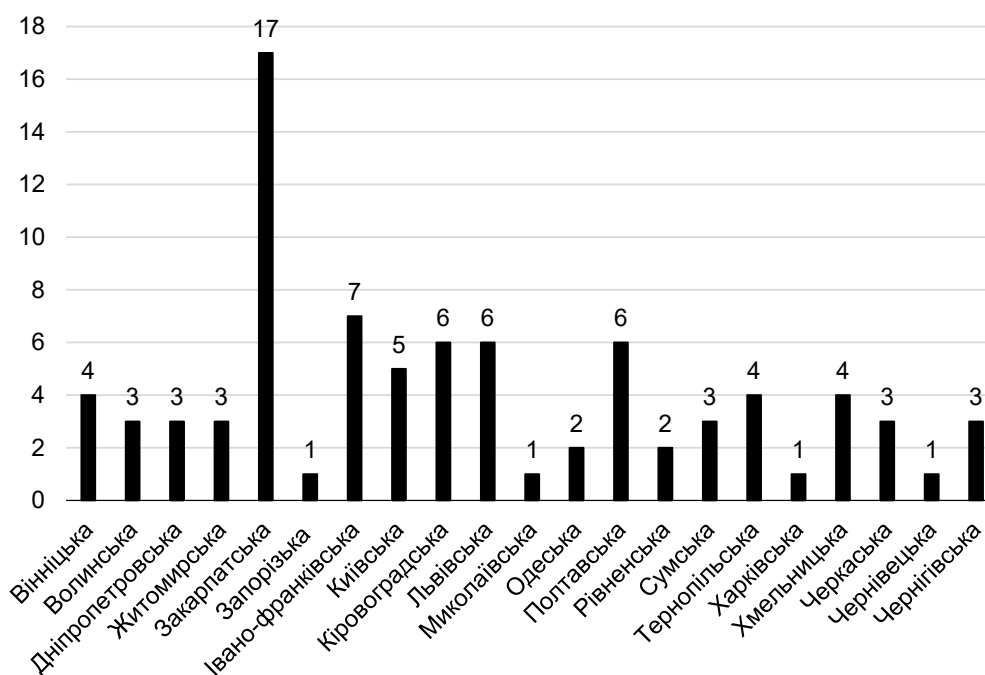

Рис. 1. Кількість туристичних інформаційних центрів в Україні в 2023 році

Джерело: побудовано за даними [17]

ТУРИСТИЧНО-ІНФОРМАЦІЙНІ ЦЕНТРИ УКРАЇНИ

ЦЕНТР

ВІННИЦЬКА
м. Вінниця (вул. Сергія Зулінського, 9)
м. Вінниця (вул. Соборна, 89)
м. Хмельник
м. Тульчин

ДНІПРОПЕТРОВСЬКА

м. Дніпро
м. Кам'янське
смт Покровське

КИРОВОГРАДСЬКА

м. Кропивницький
м. Олександрія
м. Долинська
с. Катеринівка
смт Компанівка
м. Світловодськ

ПОЛТАВСЬКА

м. Полтава (вул. Шведська Могила, 5)
м. Полтава (майдан Незалежності, 5)
смт Опішня
м. Лубни
смт Диканька
м. Кременчук

ЧЕРКАСЬКА

м. Черкаси
м. Канів
м. Умань

СХІД

ХАРКІВСЬКА
м. Харків

ЗАХІД

ВОЛИНСЬКА

м. Володимир
м. Жидичин

ЗАКАРПАТСЬКА

с. Ужок
с. Стужиця
смт Чинадієво
с. Синевир

РІВНЕНСЬКА

с. Негровець
м. Перечин
м. Рахів

(вул. Красне плесо, 77)
м. Рахів (вул. Вербник, 6/н)
смт Ясіня

ТЕРНОПІЛЬСЬКА

м. Терново
с. Мала Уголька

м. Мукачево
м. Ужгород (пл. Народна, 4)
м. Ужгород (вул. Духновича, 3)
м. Хуст

ІВ.-ФРАНКІВСЬКА

м. Івано-Франківськ
м. Коломия

с. Вигода
м. Косів
м. Галич

с. Ільці
с. Полянція

ЛЬВІВСЬКА

м. Львів (пл. Ринок, 1)
м. Львів (вул. Руська, 20)
м. Львів (пл. Дяюцева)

м. Львів (вул. Любінська, 168)
м. Жовква
м. Борислав

РІВНЕНСЬКА

м. Трускавець
м. Самбір
м. Дрогобич

РІВНЕНСЬКА

м. Острог
м. Дубно

ТЕРНОПІЛЬСЬКА

м. Тернопіль
м. Терехівка

м. Чортків
м. Заліщики

ХМЕЛЬНИЦЬКА

м. Хмельницький
смт Чорний Острів
м. Кам'янець-Подільський

ЧЕРНІВЕЦЬКА

м. Дунівці
м. Чернівці

ПІВДЕНЬ

ЗАПОРІЗЬКА

м. Запоріжжя

МИКОЛАЇВСЬКА

м. Миколаїв

ОДЕСЬКА

м. Одеса
м. Білявка

ПІВНІЧ

ЖИТОМИРСЬКА

м. Бердичів (пл. Центральна, 1)
м. Бердичів (вул. Вінницька, 10)
м. Коростень

КИЇВСЬКА

м. Київ (вул. Хрещатик, 36)
м. Київ (вул. Терещенківська, 9)
м. Переяслав
с. Гатне

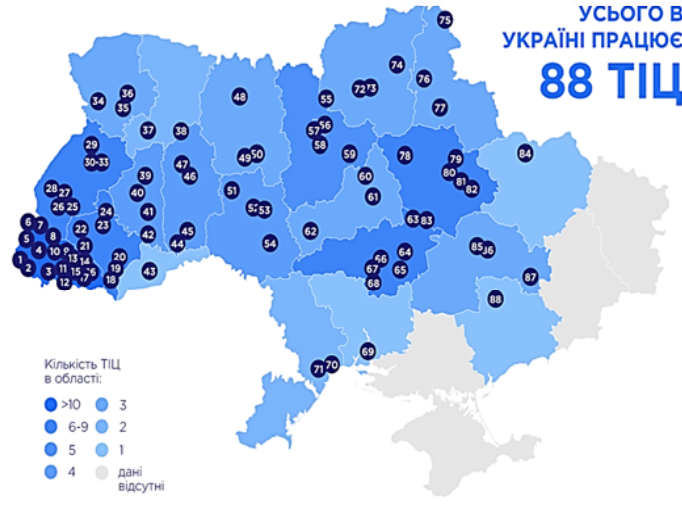
м. Славутич

СУМСЬКА

м. Конотоп
смт Недригайлів
м. Середина-Буда

ЧЕРНІГІВСЬКА

м. Чернігів (вул. Коцюбинського, 70)
м. Чернігів (вул. Шевченка, 9)
смт Короп

УСЬОГО В
УКРАЇНІ ПРАЦЮЄ
88 ТІЦ

Рис. 2. Туристичні інформаційні центри України

Джерело: [17]

Таблиця 1

Топ-10 регіонів України за податковими надходженнями від туристичної галузі за 2023 рік, млн грн

№	Регіони	Роки			Темп приросту, %	
		2021	2022	2023	2023/2021	2023/2022
1	Львівська	215,4	273,8	345,5	60,4	26,2
2	Київська	125,4	163,9	239,0	90,5	45,8
3	Івано-Франківська	132,0	159,7	138,8	5,1	-13,1
4	Одеська	210,8	87,6	98,8	-53,1	12,7
5	Дніпропетровська	98,6	69,5	98,1	-0,5	42,1
6	Закарпатська	59,5	72,4	94,2	58,3	30,1
7	Харківська	104,8	38,9	49,6	-52,6	27,5
8	Полтавська	43,5	34,6	45,4	4,3	31,2
9	Вінницька	27,4	23,9	29,9	9,1	-13,6
10	Чернівецька	18,2	20,7	28,8	58,2	39,1

Джерело: складено авторами за даними [18]

до списку регіонів-лідерів. За минули рік тут сплатили 138 млн 842 тис. проти 159 млн 680 тис. грн у позаминулому році. У 2021 році регіон сплатив у казну держави 131 млн 955 тис. грн податків.

Зросли податкові надходження від туристичної галузі і в Одеській області, минулого 2023 року сплачено – 98 млн 845 тис. грн проти 87 млн 590 тис. грн сплачених у 2022 році. У порівнянні з 2021 роком сума надходжень від цього курортного регіону впала на 53% – 210 млн 786 тис.

Дніпропетровська область у 2023 році сплатила податків 98 млн 113 тис. грн проти 69 млн 533 тис. грн, сплачених у 2022 році. У 2021 році регіон сплатив до казни 98 млн 400 тис. грн.

У 2023 році зросли податкові надходження від туристичної галузі і на Закарпатті – 94 млн 175 тис. грн проти 72 млн 362 тис. грн у 2022 році. Для порівняння, у 2021 році сума надходжень склала 59 млн 527 тис. грн. В Харківському регіоні також зафіксовано зростання надходжень від туристичної галузі в порівнянні з 2022 роком на понад чверть – 49 млн 642 тис. грн проти 38 млн 923 тис. грн. У 2021 році регіон сплатив у казну держави податків у половину більше – 104 млн 824 тис. грн.

На Полтавщині також зафіксовано зростання податків у 2023 році (45 млн 352 тис. грн), що майже на третину більше, ніж у 2022 році

(34 млн 582 тис. грн). У 2021 році регіон сплатив 43 млн 452 тис. грн податків.

Вінниччина у 2023 року сплатила податкових надходжень на чверть більше, ніж у позаминулому 2022 році – 29 млн 947 тис. грн проти 23 млн 939 тис. грн. У 2021 році регіоном було сплачено в казну 27 млн 394 тис. грн.

У лідерах по зростанню податків також і Буковина – 28 млн 804 тис. грн. У позаминулому 2022 році представниками туристичної галузі в цьому регіоні сплачено 20 млн 677 тис. грн, що на 2 млн 76 тис. грн більше ніж у 2021 році [18].

Загалом, роль туристичного інформаційного центру полягає в тому, щоб створити зручне та централізоване місце для туристів, де вони можуть отримати всю необхідну інформацію та підтримку для успішної подорожі, формувати позитивного іміджу та популяризувати туристичну дестинацію.

Діяльність та послуги туристичного інформаційного центру включають наступні аспекти:

– надання інформації: Туристичні інформаційні центри надають детальну інформацію про туристичні об'єкти, пам'ятки, події і розваги, готелі, ресторани та інше. Вони також надають картки та брошури з мапами та інформацією про регіон;

– планування маршрутів: Інформаційні центри допомагають туристам скласти оптимальний маршрут, враховуючи їхні інтереси, пересування та доступні ресурси. Вони можуть рекомендувати місця для відвідин, пропонувати альтернативні маршрути та допомагати в плануванні часу;

– бронювання та підтримка: Туристичні інформаційні центри можуть забезпечувати послуги бронювання готелів, екскурсій, квитків на події та інше. Вони також можуть надавати підтримку туристам під час їхнього перебування, включаючи вирішення проблем, надання додаткової інформації та консультацій;

– промоція: Інформаційні центри можуть виконувати роль промоутера туристичного потенціалу регіону. Вони можуть організовувати події, виставки, презентації, фестивалі, які спрямовані на привертання туристів та популяризацію регіону;

– допомога та консультації: ТІЦи стежать за потребами туристів і готові надати допомогу та консультації у випадку проблем, запитань або заперечень, що виникають під час подорожі;

– продаж сувенірів: Багато туристичних інформаційних центрів мають магазини, де можна придбати сувеніри, пам'ятки та інші товари, пов'язані з місцевими культурою та традиціями.

Ці послуги допомагають туристам максимально насолоджуватися своєю подорожжю, а туристичному інформаційному центру створювати приємний досвід для туристів і сприяти розвитку сталого туризму в регіоні.

Висновки. Отже, туристичні інформаційні центри допомагають підтримувати сталий розвиток туризму шляхом забезпечення туристам необхідної інформації, сталого споживання ресурсів та підтримки регіональних ініціатив. Вони стають мостиною між туристами та місцевими ресурса-

ми, сприяючи сталому розвитку туризму, підвищенню якості туристичного досвіду, формуванню позитивного іміджу та популяризації туристичних дестинацій.

Бібліографічний список:

- Музиченко-Козловська О.В. Державне регулювання діяльності туристично-інформаційних центрів. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку.* 2013. № 776. С. 122–127.
- Музиченко-Козловська О.В. Туристично-інформаційний центр як елемент інноваційної інфраструктури туризму. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Проблеми економіки та управління.* 2013. № 754. С. 47–52.
- Коніщева Н.І. Організація діяльності туристсько-інформаційних центрів у регіоні. Інформаційні технології в управлінні туристичною та курортно-рекреаційною економікою: Друга наук.-практ. конф. Бердянськ, 15–16 вересня 2006 р. Бердянськ: Академія управління та інформаційних технологій «APIU», 2006. С. 5–7.
- Смочко Н.М., Лужанська Т.Ю., Молнар-Бабіля Д.І. Роль туристично-інформаційних центрів у стратегічному розвитку регіону. *Економічний форум.* 2022. № 1(1). С. 11–20.
- Чайка-Петегірич Л.Б. Туристично-інформаційний центр як ефективний інструмент розвитку туризму малих міст. URL: http://economyandsociety.in.ua/journal/12_ukr/72.pdf (дата звернення: 02.03.2024).
- Дорошенко В.І., Діденко К.Д. Центри туристичної інформації: функціонування на сучасному етапі та перспективи діяльності в Україні з урахуванням досвіду європейських країн. URL: <http://surl.li/snazi> (дата звернення: 03.03.2024).
- Шелеметьєва Т.В., Герман А.Ю. Значення туристичного інформаційного центру в реалізації регіональної політики у сфері туризму. *Наука і вища освіта*: матеріали ХХХ Міжнародної наук. конференції студентів і молодих учених, 10 листопада 2021 р. КПУ, С. 391.
- Закон України «Про інноваційну діяльність». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/40-15#Text> (дата звернення: 03.03.2024).
- Шелеметьєва Т.В., Булатов С.В. Діяльність туристичних інформаційних центрів: світовий досвід та вітчизняна практика. *Вісник економічної науки України.* 2019. № 2 (37). С. 205–211.
- Проект закону України «Про туристичні ресурси». URL: <http://www.tourism.gov.ua> (дата звернення: 01.03.2024).
- Стратегія розвитку туризму та курортів на період до 2026 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/168-2017-%D1%80#Text> (дата звернення: 01.03.2024).
- Туристично-інформаційні центри Visit Ukraine: швидка допомога мандрівника. URL: <https://visitukraine.today/uk/blog/33/turisticno-informaciini-centri-visit-ukraine-svidka-dopomoga-mandrivnika> (дата звернення: 03.03.2024).
- Шелеметьєва Т.В. Туристичний інформаційний центр як ефективний інструмент управління розвитком туризму в Україні. *Стратегічні пріоритети трансформації економіки в умовах цифровізації*: матеріали Міжнародн. наук.-практ. конф., 29–30 жовтня 2019 року. Запоріжжя, 2019 р. С. 275–278.
- Статут комунального підприємства «Туристично-інформаційний центр» Запорізької міської ради: Рішення Запорізької міської ради № 50 від 28.03.2018. Запоріжжя, 2018. 13 с.
- Шелеметьєва Т.В., Ткаченко В.М. Роль туристичних інформаційних центрів в розвитку туризму в регіонах. *Світові досягнення і сучасні тенденції розвитку туризму та готельно-ресторанного господарства*: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 25 листопада 2022 р. Запоріжжя, 2022 р. С. 623–627.

16. В Запоріжжі відновлює роботу Туристичний інформаційний центр. URL: <https://zp.gov.ua/ru/articles/item/17719/v-zaporizhzhii-vidnovlyue-robotu-turistichnij-informacijnij-centr> (дата звернення: 03.03.2024).
17. ДАРТ оновило перелік туристично-інформаційних центрів України. URL: <https://interfax.com.ua/news/general/941086.html> (дата звернення: 02.03.2024).
18. Динаміка податкових надходжень по областях за 2023 рік. URL: <https://www.tourism.gov.ua/blog/dinamika-podatkovih-nahodzen-po-oblastyah-za-2023-rik> (дата звернення: 01.03.2024).

References:

1. Muzychenko-Kozlovska O. V. (2013) Derzhavne rehulivannia diialnosti turystychno-informatsiinykh tsestriv [State regulation of tourist information centers]. *Visnyk Natsionalnoho universytetu «Lvivska politekhnika». Menedzhment ta pidpryemnytstvo v Ukraini: etapy stanovlennia i problemy rozvytku - Bulletin of the Lviv Polytechnic National University. Management and entrepreneurship in Ukraine: stages of formation and problems of development*, no. 776, pp. 122–127.
2. Muzychenko-Kozlovska O. V. (2013) Turystychno-informatsiinyi tsentr yak element innovatsiinoi infrastruktury turyzmu [Tourist information center as an element of innovative tourism infrastructure]. *Bulletin of Lviv Polytechnic National University. Problems of economy and management*, no. 754, pp. 47–52.
3. Konishcheva N. Y. (September 15-16, 2006) Orhanizatsiia diialnosti turystychno-informatsiinykh tsestriv u rehioni [Organization of activities of tourist information centers in the region] Informatsiini tekhnolohii v upravlinni turystychnoiu ta kurortno-rekreatsiinoiu ekonomikoiu: Druha nauk.-prakt. konf. Berdiansk: Akademiia upravlinnia ta informatsiinykh tekhnolohii «ARIU». P. 5–7.
4. Smochko N. M., Luzhanska T. Yu., Molnar-Babilia D. I. (2022) Rol turystychno-informatsiinykh tsestriv u stratehichnomu rozvytku rehionu [The role of tourist information centers in the strategic development of the region]. *Ekonomichnyi forum – Economic Forum*, no. 1(1), pp. 11–20.
5. Chaika-Petehyrych L. B. Turystychno-informatsiinyi tsentr yak efektyvnyi instrument rozvytku turyzmu malykh mist [Tourist information center as an effective tool for development of tourism in small cities]. Available at: http://economy-and-society.in.ua/journal/12_ukr/72.pdf
6. Doroshenko V. I., Didenko K. D. Tsentri turystychnoi informatsii: funktsionuvannia na suchasnomu etapi ta perspektyvy diialnosti v Ukraini z urakhuvanniam dosvidu yevropeyskykh krain [Tourist information centers: functioning at the current stage and prospects of activity in Ukraine, taking into account the experience of European countries]. Available at: <http://surl.li/snazi> (accessed March 3, 2024).
7. Shelemetieva T. V., Herman A. Yu. (November 10, 2021) Znachennia turystychnoho informatsiinoho tsestru v realizatsii rehionalnoi polityky u sferi turyzmu [The importance of the tourist information center in the implementation of regional policy in the field of tourism]. *Nauka i vyshcha osvita : materialy XX Mizhnarodnoi nauk. konferentsii studentiv i molodykh uchenykh*. KPU, p. 391.
8. Zakon Ukrainy «Pro innovatsiinu diialnist» [Law of Ukraine "On Innovative Activity"]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/40-15#Text> (accessed March 3, 2024).
9. Shelemetieva T. V., Bulatov S. V. (2019) Diialnist turystychnykh informatsiinykh tsestriv: svitovi dosvid ta vitchyzniana praktyka [Activities of tourist information centers: global experience and domestic practice]. *Visnyk ekonomichnoi nauky Ukrainy*. no. 2 (37), pp. 205–211.
10. Proiekt zakonu Ukrainy «Pro turystychni resursy» [Draft Law of Ukraine "On Tourist Resources"]. Available at: <http://www.tourism.gov.ua> (accessed March 1, 2024).
11. Stratehiia rozvytku turyzmu ta kurortiv na period do 2026 roku [Strategy for the development of tourism and resorts for the period until 2026]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/168-2017-%D1%80#Text> (accessed March 1, 2024).
12. Turystychno-informatsiinyi tsentri Visit Ukraine: shvydka dopomoha mandrivnyka [Visit Ukraine tourist information centers: emergency assistance for travelers]. Available at: <https://visitukraine.today/uk/blog/33/turystychno-informatsiino-centri-visit-ukraine-vidnyk-dopomoga-mandrivnyka> (accessed March 3, 2024).
13. Shelemetieva T. V. (October 29–30, 2019) Turystychnyi informatsiinyi tsentr yak efektyvnyi instrument upravlinnia rozvytkom turyzmu v Ukraini [Tourist information center as an effective tool for managing the development of tourism in Ukraine]. *Stratehichni priorytety transformatsii ekonomiky v umovakh tsyvrovizatsii : materialy Mizhnarodn. nauk.-prakt. konf. Zaporizhzhia*. P. 275–278.
14. Statut komunalnoho pidpryemstva «Turystychno-informatsiinyi tsentr» Zaporizkoi miskoi rady : Rishennia Zaporizkoi miskoi rady № 50 vid 28.03.2018 [Charter of the municipal enterprise "Tourist Information Center" of the Zaporizhzhia City Council: Decision of the Zaporizhzhia City Council No. 50 of March 28, 2018]. *Zaporizhzhia*, 13 p.
15. Shelemetieva T. V., Tkachenko V. M. (2022) Rol turystychnykh informatsiinykh tsestriv v rozvytku turyzmu v rehionakh [The role of tourist information centers in the development of tourism in the regions]. *turyzmu ta hotelno-restorannoho hospodarstvo : materialy Mizhnar. nauk.-prakt. konf., 25 lystopada 2022 r.* [World achievements and modern trends in the development of tourism and the hotel and restaurant industry: materials of the International science and practice conference, November 25, 2022]. *Zaporizhzhia*. P. 623–627.
16. V Zaporizhzhii vidnovliue robotu Turystychnyi informatsiinyi tsentr [The Zaporizhzhia Tourist Information Center is resuming its work]. Available at: <https://zp.gov.ua/ru/articles/item/17719/v-zaporizhzhii-vidnovlyue-robotu-turistichnij-informacijnij-centr> (accessed March 3, 2024).
17. ДАРТ оновило перелік туристично-інформаційних центрів України [DART onovlyo perelik turystychno-informatsiinykh tsestriv Ukrainy]. Available at: <https://interfax.com.ua/news/general/941086.html> (accessed March 2, 2024).
18. Динаміка податкових надходжень по областях за 2023 рік [Dynamics of tax revenues by region for 2023]. Available at: <https://www.tourism.gov.ua/blog/dinamika-podatkovih-nahodzen-po-oblastyah-za-2023-rik> (accessed March 1, 2024).